

hogy onnan esetleg láthassák, vagy csak egy pillantást vethessenek a jövőre, melyről mi mind álmodunk: egy világ, egy Isten, Istennek szentlelke, kék egek, kéz a kézben, szív a szívhez, és béke a Földön. Isten áldjon mindannyiunkat!

PÁLFI DÉNES

## A „LÁTATLANUL” HÍVŐK BOLDOGSÁGA

Jn 20,24–29

„A hit pedig a reménylett dolgok valósága, és a nem látott dolgokról való meggyőződés” – olvashatjuk a Zsidókhoz írott levélben a hit közérthető meghatározását. E meghatározás alapján, véleményem szerint, kétféle ember van: hívő és hitetlen ember. Hívő ember az, aki a reménylett dolgok valóságának tudatában meggyőződéssel vallja, hogy a láthatatlan Isten létezik. Meggyőződése, istenhite nem szorul semmilyen bizonyításra, alátámasztásra, észérvekkel megvilágított elméletre. Ezek nélkül is hiszi és vallja, hogy Isten ésszel föl nem fogható, létező valóság.

A hitetlen ember ezzel szemben állandóan keresi, sőt követeli a kézzel fogható, szemmel látható bizonyítékokat, s ha ezek nem állnak rendelkezésére, következképpen magát Istent sem érzékelheti, láthatja vagy tapinthatja, minden további nélkül kijelenti: Isten nincs! Nem létezik!

Ilyen hitetlen vagy inkább kételkedő ember volt Tamás is, egyike Jézus tizenkét tanítványának. Már a neve is e kételkedést sejteti: Tamás, arámul azt jelenti: iker, kettős, s benne valóban két erő feszült egymásnak, harcolt egymással: a hit és a hitelenség, amely harc sok esetben a bizonyosság helyett kételkedéshez vezetett. Ez érhető tetten az elhangzott csodás történetben is, mely szerint Tamás csak akkor hajlandó hinni a feltámadt Jézusban, ha látja és tapinthatja sebeit. „Ha nem látom a kezén a szegek helyét, és nem érintem meg ujjammal a szegek helyét, és nem teszem a kezemet az oldalára, nem hiszem” – mondja kételkedve.

A nyolc nap múlva újra megjelenő Jézus így szól hozzá: „Nyújtsd ide az ujjadat, és nézd meg a kezeimet, nyújtsd ide a kezedet, és tedd az oldalamra, és ne légy hitetlen, hanem hívő”. Csak a fizikai érzékelés után fakad fel Tamás ajkán a bizonyosság szava: „Én Uram, és én Istenem!” Végül Jézus így zárja le a csodás találkozást: „Mivel látsz engem, hiszel: boldogok, akik nem látnak és hisznek”.

Lehet, hogy sok hitetlen, kételkedő embernek „megnyílna a szeme”, ha ez a csodás történet valóban lejátszódná, s hitetlenből sokan hívővé lennének, ha Jézust vagy Istent megláthatnák, tapinthatnák, érzékelhetnék. Az is lehet,

hogy ez a tapasztalás semmit sem változtatna életükön: hiába jönne közénk feltámadva halottaiból Jézus, hiába öltene látható arcot Isten, egy idő után ezt is megszoknák, s együtt élnének velük, akárcsak bűneikkel, hitetlenül és boldogtalanul.

Beigazolódna, hogy a hit kérdésében nem a látás, a tapintás, az érzékelés a fontos, a boldogító, hogy valójában azok a „boldogok, akik nem látnak és hisznek”! Hány ilyen ember van, aki nem látta Jézust, nem látta Istent, de a hit csodás ereje földöntúli boldogságot varázsol arcára, szívébe, életébe. Ez fedezhető fel azok arcán, szívében, életében, akik alkalomról alkalomra hittel imádkoznak, éneklük a zoltárt, hallgatják az evangéliumot itt, a templomban, teszik a jót, szolgálják szeretettel az ember boldogulását és a közösség javát a hétköznapiakban. S mennyire más, komor, békétlen, boldogtalan azok arca, szíve és élete, akik makacs hitelenséggel, szüntelenül kételkedve járják az általuk siralomvölgynek tartott világ útvesztőit.

„Boldogok, akik nem látnak és hisznek” – hangsúlyozta Jézus, s a hívő keresztény ember tudja, hogy e világ boldog előrelendítői mindig azok voltak, akik „látatlanul” hittek Istenben és Jézusban, a magasztos eszmékben, s ezekért, ha kellett, életüket is feláldozták. „Csak akkor születtek nagy dolgok, / ha bátrak voltak, akik mertek” – írja Ady Endre, s hozzátehetjük: akik bátran mertek hinni, bár nem láttak! Ilyenek voltak az 1517. október 31-én, 485 éve elindult reformáció bajnokai: Luther Márton, Szervét Mihály, Dávid Ferenc és még sokan mások, akik nem láttak, de annál inkább hittek és küzdöttek Jézus igazáért, egy tisztultabb, boldogítóbb vallásért. Ilyenek voltak 1956 hősei, akik hitték, hogy a sírbatett Szabadság, életük, vérük, áldozatuk árán feltámad halottaiból, s láthatatlanul is boldogít milliókat! Tollas Tibor költő – aki maga is megjárta a kommunista börtönök poklát – ezt írja róluk Túlélők című versében, harminc évvel a szabadságharc után: „Ők éltek túl, - a holtak, / a győztes forradalmat”. Ma elmondhatjuk, hogy hősi halottaink „túléltek” az elbukott, de mégis „győztes forradalmat”, s lelkükkel, szellemükkel – akárcsak Jézus – velünk vannak, hogy hívővé tegyék a magyar nemzet feltámadásában kételkedő „új Tamásokat”! Hogy azok a láthatatlanságban is „lássanak” és higgyenek, s komor kételkedésük boldog bizonyossággá, törhetetlen hitté változzon, szent bizonyossággá a gyönyörű költői vallomásban: „Feltámadtál, sírbatett nemzetem, / A hét sebedet látta két szemem, / És kezeden a vasszögek nyomával / Megjelentél a zárt ajtókon által. / A nyüvek között megmozdult a tested, / A sziklakövet félregördítetted, / És eljött közénk a pünkösdi lélek, / S értelme lett értelmetlen igéknek. // Mert én voltam az a Kettős, hitetlen: / Azt hittem, nem vagy, csak a képzeletben, / S hitetlen ujjamat sebedbe mártva / Tudom csak, mi a test feltámadása, / És szólni nem tudok, csak dadogok: / Magyar vagyok. // És köszönöm, hogy szent sebed előtt / Életem tornya összedőlt, / S kiárad bennem boldog szégyenem, / S minden szenvedve hordott kételyem / S a szenvedélyes értelem / Érvénytelen, érvénytelen. // (...) És nem vagyok többé Kettős, csak egy, / Bizonyosság dobbantja szí-

vetet, / S értelme lett a nem-értett igéknek: / Te vagy az út, az igazság, az élet.” (Vas István: Az új Tamás)

Adja Isten, hogy a jézusi áldozatot, a hősi kiállást „látva” erősödjön meg bennünk a bizonyosság, hogy a magasztos példa számunkra is örök „út, igazság és élet”, általa értelme lesz eddig „értelmetlen, nem-értett igéknek”, s hiszem: miénk lesz a „látatlanul” hívők boldogsága. Ámen.

## HALOTTAK NAPI EVANGÉLIUM

1Pt 1,24–25

Ilyenkor, ősszel, november elején könnyű beleélnünk magunk az első péteri levél írójának szomorúság hangulatába, hiszen ha körülnézünk, minden hervadásról, enyészetről, elmúlásról, halálról beszél. S ebben az őszi környezetben, halottak napja csak fokozza szomorúságunkat, mert felvirágozott, gyertyafényben úszó sírhantok mellett megállva megváltoztathatatlan tényként állapítjuk meg a levél írójával: „...minden test olyan, mint a fű, és minden dicsősége, mint a mező virága: megszárad a fű, és virága elhull...”. Mintha Petőfit hallanánk: „...elhull a virág, eliramlik az élet...” – s úgy tűnik, nagyon kevés, szinte semmi sem marad utána, csak gyász, bánat, fájdalom a hátramaradtak szívében. Különösen, ha idejekorán, tragikus hirtelenséggel elhunyt szeretteink sírjára tekintünk, erősödik fel bennünk e komor hangulat, érzés.

De a bennünk elhatalmasodó szomorúság dacára merem állítani, hogy a sírhantok nemcsak elmúlásról, halálról, hanem valami másról is beszélnek.

Egy lelkész gyakran sétált, imádkozott a temetőben, s közben szinte hallani vélte, amint képzelete vevőkészülékében megszólalnak a sírok, s a halottak életéről beszélnek. A temető sírjai – amint az általában lenni szokott – ott sem voltak egyformák: a jobb módú halottak számára díszes síremléket emeltek, a kevésbé módosak szerény sírhant alatt aludták örök álmukat. Aki azonban a szívekbe lát, más szempontok szerint értékeli a sírokat és a halottakat is.

Ezen más szempontok szerint értékelte azokat a lelkész is. Elnézte egy öreg férfi sírját, aki felesége hamvai mellett pihent. Mivel nem volt gyermekük, sírjuk legtöbbször gondozatlan maradt, csak halottak napjára szokták rendbehozni a jószívű szomszédok. Mégis, az ő sírjuk volt talán a legszebb az egész temetőben. Vajon miért? E kérdésre – a lelkész képzeletének vevőkészülékében – így adott választ a sírhant: Az idős asszonynak egyre gyengült a látása, majd teljesen megvakult. Hamarosan lábai is megbénultak, és ilyen állapotban tíz évig feküdt az ágyban. Férje gondozta, etette, mosdatta. Amikor ő is eltávozott az élők sorából, kezelőorvosa megjegyezte: ez az ember, áldozatos munkájáért, Kossuth-díjat érdemelne. Ő, a férj, természetesen